K 513 / 1115.

NKőrös, jul. 1. 1855

Édes barátom!

Leveled elejét a végéből próbáltam megérteni. Azt mondod ugyanis (ne féltsd, nem irok chriát) hogy ha te a levél-íráshoz kezdesz, be is végzed, a mi más szókkal azt látszik „hegedű-szóban-szép-mesézni" hogy én az enyémet nem végeztem be, mert leveled végén panaszkodol, hogy a mit a versekről s birálatról irtam, abból mit sem értesz. Istenem! hiszen ép azt akarom én, hogy ne érts belőle semmit, akkor minden jól van. De lásd, mióta azon szerencsétlen birálatok folynak, M. orrt fintorgat rám – P. kérdezi tőlem: vajjon nem fog-e Tompa rám haragunni; X. ezt már bizonyos-nak tartja s utoljára magam is restelleni kez-dem a dolgot. Hogy Gyulai saját meggyőződé-sét kövesse birálataiban, arra, jellemét ismerve, esküt mernék tenni; de hogy e meggyőződés s annak napfényre hozási modora helyes-e? az már más kérdés. Azt hiszem, hogy ő annyi-ra belébámulta magát minden olly poesisbe, melly-nek hangja az ő saját költeményeinek antipos-sa, ellenkezője, hogy a szépet csak amabban és nem egyszersmind ebben is találja fel. Innen Toldim rendkivüli bámulása, innen az ellenke-zőtt ~~modornak~~ genre-knek kicsinylése. A lyrá-ban csaknem epikai compositiót kiván, a metapho-rát, allegoriát effective üldözi. Kérdem, hol van az a lyrai gyüjtemény melly csupa remekekből álljon. A világirodalom egyes nagy költőinél ta-lálunk e példát erre. S nálunk e mértéket alkalmazni nemde kissé magas dolog-e?

No, édes Miskám, hát ki vele! ha ugy kívánod. Mások, és velők én is, azt hiszik, hogy Gy. irányodban igen szigorú; de ezenfelül én még azt is hiszem, hogy irányomban nagyon engedékeny. Te tudod, mit tartok egész poesisomról, s magok a „Toldi estéje" végén olvasható soraim mutatják, hogy nem vártam illy sükert. Azt is tudod, hogy szóban forgó füzeteket (az „ujabb verseket") nagyon jónak nyilatkoztattam, sőt, ha e kritikai „jargon" hatalmamban volna, akartam azt, nem megbirálni, de kellően méltatni, miután más nem tette. Örültem, midőn Gyulai kezében láttam a dolgot. De várakozásom nem kevéssé csalt meg, s összehasonlítva birálatait rólam és rólad, mintegy bűnösnek érzem magamat, s félem hogy rám, a túlmagasztaltra, te, a nem eléggé méltatott, meg fogsz neheztelni. Ennyi az egész! Emberi gyöngeség volna ezt tenni, emberi gyöngeség volt tőlem e gondolatra jőni: de már megvan, hagyjuk nyugodni az egész dolgot!

Azt hiszem, ez nem fogja gátolni látogatásunkat, mellynek határidejét még most ki nem tűzhetem. A tulajdonképi iskola e hó végével bezáródik, augustus elején lesz (talán) az érettségi vizsga, mellynek bajai 9—10 napot igénybe vesznek, addig semmi sincs az indulásból. Julcsa folyvást nyavalyággal él, de akkorra, ugy hiszem jól lesz. — Később mindent megirok, pontosan.

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

K 513 / 1115

Szász Károlynak most írtam levelet. Róla mit sem írok, kivéve egy hírt, hogy házasodik s megpedig a magyar aristocratiába (melly ér-délyben nem olly igen magas) valamelly gr. Kemény kisasszonyt akarván el-venni. — (nem írtam már ezt egy-szer, úgy gondolom, igen.)

Nehogy tehát hasonló ismét-lésbe essem, miután körötünk (az állítólagos cholerán kívül) sem-mi új nincsen, bezárom levelemet, most egyszer nem akarván azt hosszabbra nyujtani, mint a men-nyire nyúlik. Isten megáldjon ben-neteket, csókolunk mindnyájan mindnyájatokat!

igaz barátod
Arany János

U. i. praedicatiódat megkaptam, sőt el is olvastam.

Ballaginak a (pecsét nélküli) levelet még az nap magam vittem el, lévén ott valami maja-lis. Azt mondta, majd fog írni, egyébiránt addig is kért engem, írjam meg, hogy ő már csak szeretné a verset megtartani jövő évre — s azután bocsáss meg, hogy tárgyhalmaz miatt kihagyta &c feltette rólad, hogy nem haragszol meg, mint valami tervő.

PEST

PUTNOK 4/7

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

bérmentv. 6
6 kr.

Tompa Mihálynak
barátian.

NAGY KŐRÖS 1/7

Pest

Putnok

Hanva.